

Težave mariborske nadškofije so odsev kratkovidnosti in nepremišljenosti

Finančna polomija mariborske nadškofije je velikanska. Ne pomeni samo velike škode zanjo, ampak tudi kopico vpletenih družb in delničarjev, zlasti malih. Hipotekarno so že zastavljeni samostan Studenice, grad Betnava itn. Z razkritjem neodgovornih finančnih potez se povezuje neposredno nadškofa Krambergerja. Kako ocenjujejo ta škandal, ki kaže na razsežnosti ene največjih finančnih in mofalnih polomij v samostojni Sloveniji, smo vprašali tokratne sogovornike. Za komentar smo prosili tudi slovenskega teologa Ivana Štuheca in mariborskega župana Franca Kanglerja, vendar se nista odzvala.

Boris Vezjak, Filozofska fakulteta Maribor

»Socialno brezčutno in kratkovidno se je zgolj zmrdovali nad finančnim brodolomom mariborske nadškofije, saj so v ozadju tega številne stiske opeharjenih ljudi. To elementarno človeškost je treba ohraniti, saj marsikoga zanese v privoščljivo muzanje nad cerkveno nesrečo,« je opozoril filozof Boris Vezjak. Ob tem pa je po njegovem mnenju treba jasno povedati, da »bolj od gospodarske polomije boli neverjetna moralna sprevrženost, s katero zdaj nadškofija vali krivdo in finančno breme na gospodarske subjekte, s katerimi menda nima nič, čeravno gre za holdinge in družbe, ki jih je sama ustanavljala.« To je podobno,

kot če ne priznaš očetovstva svojega otroka, pravi Vezjak. Meni tudi, da bi morala nadškofija podati jasna odgovora na dve vprašanji: ali je podatek o 800 milijonih evrov v vatikanskem revizorskem poročilu tam res zapisan in zakaj je izigrala stroga vatikanska pravila o odobritvi naložb, višjih od milijona evrov. »Ne glede na vse lahko pričakujemo, da bo zelo kmalu mariborski nadškof Franc Kramberger odstopil,« je še dejal.

Danijel Rebolj, bodoči rektor Univerze v Mariboru

»Presenečen sem bil že, ko se je cerkev pred leti začela tako na široko

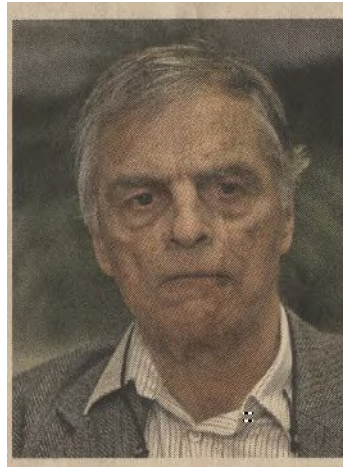
ukvarjati z biznisom. Ne zdi se mi namreč, da je to ravno njeno poslanstvo,« je povedal bodoči rektor Univerze v Mariboru Danijel Rebolj. Finančna polomija, ki se je zgodila, je po njegovem mnenju posledica »nekih nepremišljenih ravnanj«. Kljub dolgovom in hipotekam na nepremičninah pa Rebolj meni, da si bo nadškofija slej ko prej opomogla, saj »vsi vemo, da je katoliška cerkev izjemno bogata.« Kritičen pa je bil do tega, da se mariborska nadškofija v svojih izjavah zdaj distancira od Gospodarstva Rast in z njim povezanih insolventnih družb. »Ne poznam sicer vseh podrobnosti, kako so med sabo prepleteni. Vendar če so bili takrat, ko je bilo še vse lepo, del tega, potem ni pošteno, da se zdaj v stiski obračajo

stran. To tudi ni v duhu krščanstva,« je povedal Danijel Rebolj.

Matjaž Mulej, Ekonomsko-poslovna fakulteta v Mariboru

»Težave mariborske nadškofije so odsev iste kratkovidnosti kot pri tajkunih in drugih poslovnežih, ki so razmišljali preveč enostransko, in ne celovito, torej gre za tajkunski polom kot vsak drug,« je povedal Matjaž Mulej, dvojni doktor znanosti in zaslužni profesor mariborske ekonomsko-poslovne fakultete. Da so se šli v nadškofiji poslovnost, ga ni presenetilo. »Iz podatkov prijateljev duhovnikov mi je znano, da je Rimskokatoliška cerkev daleč najbogatejša organizacija na svetu. In bogati želijo biti še bolj bogati. To se je pokazalo tudi v Sloveniji, ko so želeli po osamosvojitvi priti do kar največ bogastva. Pri tem niso bili nič manj pohlepni kot kakšni drugi tajkuni. Čeprav vse vere učijo družbeno odgovornost, se verski профе-

sionalci tega ne držijo,« je opozoril Mulej. »Kot ekonomista, ki se ukvarja s teorijo sistemov, me čudi, da so bili poslovni in politični ljudje sploh presenečeni, da se je kriza pojavila. Še nikoli ni kapitalizem deloval brez krize več kot 10 let. Vedeti moramo, da se sistem vrednot neoliberalnega tipa v svetu od 70-ih let 20. stoletja obrača v smer družbene odgovornosti. Empirične raziskave v ZDA kažejo, da že od nekaj let pred zadnjo krizo varčevanje gospodinjstev

narašča, prav tako narašča trend nakupov od družbeno odgovornih podjetij. Delež tistih, ki so zasvojeni z nakupovanjem, znaša le še približno 5–6 odstotkov, kar kaže, da se vrednostni sistem spreminja,« še dodaja Mulej, ki je med drugim tudi predsednik strokovnega sveta Inštituta za razvoj družbene odgovornosti.

Rajko Stankovič, predsednik društva Mali delničarji – skupaj smo močnejši

»Zelo nas je začudilo javno sprenevedanje novega ekonomista mariborske nadškofije g. Lojzeta Cvikla, da

Stran / Page: 38

Doseg / Reach: 129000

Država / Country: SLOVENIA

Površina prispevka / Size: 449 cm2

2 / 2

jim je žal in da so stečaji pač nekaj normalnega v Sloveniji, ko pa hkrati pravi, da dolg sistema (cerkve in njenih družb) po njegovem vedenju ni 800 milijonov evrov, ampak nekoliko manjši, žal pa ne pove, koliko je to manj, kar kaže na njegovo dvojno moralo,« je opozoril Stankovič. Po njegovem mnenju ravnanje vodstva gospodarske uprave mariborske nadškofije ni le v nasprotju z določili Kanonskega prava, ampak tudi s temeljnimi sporočili okrožnice papeža Benedikta XVI. »Ljubezen v resnici« iz leta 2009. Ta pravi: »Brez poštenih ljudi, brez gospodarstvenikov in politikov, ki v svoji vesti živo občutijo klic po skupnem dobrem, razvoj ni mogoč. Potrebni sta poklicna usposobljenost in moralna doslednost. Ko prevlada povečevanje tehnike, pride do zmešnjave med nameni in sredstvi; podjetnik bo videl edino merilo proizvodnje v najvišjem možnem dobičku.« Stankovič še opozarja, da svoje naloge niso opravili tudi nadzorniki, ki bi morali pravočasno opozoriti na težave in vse morebitne posledice. »Če pa so dolžna dejanja opustili tudi v upravah obeh družb, so tudi oni odškodninsko odgovorni,« je še dejal Stankovič.

Božidar Novak, Spem

»Kaj pa je 800 milijonov proti večnosti? Cerkev na Slovenskem ni imela kritične mase ekonomskih kadrov in ni bila usposobljena za vrnitev

s strani komunistov zaplenjenega premoženja. Cerkev ni kriva za to kadrovske podhranjenost. Zakaj pa je bila leta 1940 ekonomsko učinkovita? Ker ji ni nihče rapidno pobil in pozaprl kadrov. Je pa vsaka kriza nevarnost in priložnost. Čez nekaj let bo cerkev uspešno ekonomsko in kadrovske sanirana. Njena ekonomska strategija vzdrži že več kot 2000 let.«

**MIHA RUBIN, URBAN ČERVEK,
VANJA TEKAVEC**